

Hoe dat Olyvier te hove quam metten [g1rb] geselschap vanden seven coninghen die hij ghevangen hadde, vanden welcken hi een present dede den coninck van Enghelant.

Capittel .XLVI. ¹

[g1ra] Als Olyvier [ont]wapent ² was ende van nieuwen ghecleet, so quam hi seere wel gheselschapt van edelen mannen vanden hove, die alle niet en bege[e]rden ³ dan hem eere ende vrientscape te doene. ⁴ Ende hij quam in die herberge daer die coningen gelogiert ende ghe[her]berghet ⁵ waren, die welcke hi groete ende reverencie dede, ende hi seide hem luyden dat die coninck, sijn heere, hem luyden wilde sien ende dien avont met hem luden eten. ⁶

Sij antwoerden hem dat si daer gaerne gaen souden, ende si saten op te paerde, ende Olyvier met hem luyden, diese gheleyde. ⁷ Ende als si te hove ghecomen waren, soe quamen hem luyden veel princen uut Enghelant teghen, diese leyden tot voer den coninck. ⁸

Als die coninc hem luyden sach in sijnre cameren comen, soe en verporrede hi hem niet vander stede, ende die ander screyden ⁹ met gebogen knyen. ¹⁰ Ende als si den coninc bat naerder quamen, soe dede die coninc sijn hoet af, hem luden drie of vier schreen ¹¹ teghen

---

1. [e3v] ¶ Comment Oliuier vint a court accompaigne des sept roys prisonniers desquelz il fist present au roy dangleterre. Le .xlvi. chapitre

2. Homburch [1510]: gewapent — verbeterd naar Jan van Ghelen 1576.

3. Homburch [1510]: begerden — verbeterd naar Jan van Ghelen 1576.

4. QVant Oliuier fut desarme et abille de nouveau il vint tresbien accompaigne de nobles hommes de la court qui tous luy desyroient faire honneur et plaisir

5. Homburch [1510]: gheberghet — verbeterd naar Jan van Ghelen 1576.

6. Et vint en lhostel la ou les roys estoient logez lesquelz il salua et leur dist que le roy son seigneur les vouloit veoir et soupper auecques eulx.

7. ilz dirent que tresuoluntiers yroient et monterent a cheual et. Oliuier auecques eulx qui les mena

8. Et quant ilz entrerent en la court plusieurs princes de angleterre vindrent a lencontre deulx qui les menerent iusques vers le roy

9. screyden: weenden

10. lesquelz quant ilz les vit en sa chambre ne se meut de son lieu Et les aultres plourans le genouil asses bas

11. schreen: stappen

gaende, [g1rb] ende hi seide hem luden dat si seere willecome waren.¹² Ende als hi hem luden alle bi sonderlinge¹³ seer gegroet hadde, soe begonsten si te spreken van vele genoechlike saken sonder enige woerden te maken van hem luyden orloghe.¹⁴ Sij waren also lange in desen tusschenspraken ende woerden tot dat die ure vander maeltijt gecomen was ende dat hantwater ghetrompet¹⁵ [was].¹⁶

Daer nae hadde die coninc van Engelant gheordineert als dat daer drie tafelen ghedect souden wesen in die sale, die een veel hogher ende meer verheven dan die ander, ende aen die selve tafel sat die coninck, ende hi beval Olyvier dat hij bi hem soude sitten, die welcke niet overhorich¹⁷ en dorste wesen den gebode vanden coninc.¹⁸ Daer om sat hi neder al bescaemt, ende nie[man]t¹⁹ meer soe en satter daer bi.²⁰ Daer nae beval hi datmen soude doen sitten die coningen van Yerlant.²¹ Die hofmeesters die wel wisten wat si daer af doen souden, si deden hem luyden sitten aen die twe[e]ste²² tafel, ende alle die ander princen, waer [g1va] af datter daer vele was ende sonder ghetal, saten aen die derde tafel.²³ Ende si waren also heerlic ende so eerbaerlic ghedient dattet wonder was.²⁴

---

12. Et quant il se approcherent pres du roy le roy osta son chapeau en marchant troys ou quatre pas contre eulx et leur dist quilz fussent les tresbien venus

13. alle bi sonderlinge: allen één voor één

14. Et quant ilz les eut tous saluez ilz commencerent a deuiser de plusieurs choses plaisantes sans faire mention de leur guerre

15. Homburch [1510]: ghetromret — verbeterd naar Jan van Ghelen 1576: getrompet was. — ghetrompet: met een trompet het signaal gegeven werd dat het water op tafel gezet was om de handen mee te wassen alvorens te gaan eten.

16. Et tant furent en ces deuises que lheure du soupper fut venue et leau cornee

17. overhorich: ongehoorzaam

18. ¶ Apres le roy dangleterre qui auoit ordonne que troys tables fussent mises en la salle Lune beaucoup plus haulte et plus esleuee que les aultres Et a celle se assist le roy et commanda a Oliuier de se seoir auecques luy le quel nosa desobeir au commandement du roy.

19. Homburch [1510]: niet — verbeterd naar Jan van Ghelen 1576: nyemant

20. Et pour ce tout honteux si assist et plus nen y eut.

21. Apres [e4r] il commanda que on fist asseoir les roys dirlande.

22. Homburch [1510]: tweste

23. Les maistres dostelz qui bien sauoient ce quilz deuoient faire les firent seoir a la seconde table. et tous les aultres princes dont beaucoup en y auoit a la tierce table.

24. Et furent tant honnestement seruis que ce fut merueilles.

af datter daer vele was en sonb ghetal
 laten aē die derde tafel En si warē also
 heerlic en so eerbaerlic ghedient dattz
 wonder was

Hoedat den coninc vā engeland he-
 lena sijn dochter Olpuier gaf om den
 loon vandē diēste die hi hē gedaē had-
 de. **Capittel. clviij**

Nie dat si gegere hadde en die ta-
 felen op gedaē warē en gode gra-
 tien geleit hadde So beual die coninc
 datmē sijn dochter half soude Te epi-
 de als dat die dansten begōnen waren
 en Olpuier giue daer als si gecomen
 was en si hare vader ghegroet hadde
 soe groetede si daer na die ander conin-
 gen: alsoe si weldoē conste. en die and
 heeren voort veruolgende. Doē wor-
 den die dansen begōnen die dē coninc
 gaerne sach En als hi olpuier sach dā
 sen: soe dochte hi in hē selue hoe datter
 moghelic soude wesen. hē wē te geue
 den loon vā sijn diēste Daerō pepnsde
 hi ende dochte: dat hi hem geen lieuer
 ghifte en soude konnē gegeue: dan sijn
 enighe dochter: die hi tot anderē tijde
 gewonnē hadde met crachte vā wape-
 nen Maer om dat hūse hē onthouden
 hadde: so en soude hūse bi auentueren
 niet hebbē willen Daer om bereypt hy
 hem te sprekē na die dansen in teghen-
 woerdicheit vā al den ghenē die daer

waren En alsoe hi dat pepnsde so dede
 hijt Als die dansen gheepnt warē: soe
 quā sijn dochter om hem goede nacht
 te seggē Doen seide hi tot haer: so wā-
 neer dat si in haer camere ware dat si
 hoer niet haestē en soude om slapen te
 gaen Daer na riep hi olpuier tot hem
 in die tegenwoerdicheit vandē conin-
 ghen van Berlant en vandē anderen
 pūncē ende heeren die daer warē. En
 hi seide hē in deser manieren Olpuier
 lieue vrient Ich bekenne mijn sake en
 dat ick v langhē tijt onthoudē hebbe
 tghene dat v toebehoort te wesen. dat
 is mijn dochter. Die sake die mij daer
 toe poerede: was om dat ic uwen staet
 niet volcomelic en kende: als ic nu op
 deser tijt doe Maer al waer helena con-
 ninghinne van alder werelt soe sal ick
 haer wel ghenepcht vinden te wesen
 indē handē vā so edelē ridder als ghy
 sijt Daer o alder vromste ridē die eer
 en dat vermeerderē en hoocheyt biste
 vā desen rijke Ic weet dat ic v dē loon